

Sci-Fi klub při MKS Baskovice

gea

0/87

KOMU:
SFK MALLEVIL
Žitovská n. / Sv.

G E A

fanzin Klubu přátel sci - fi při Městském kulturním
středisku v Boskovicích

Obsah prvního čísla :

1. Z činnosti klubu : Opožděné reportáže
Jak to všechno začalo
Byli jsme na Parconu
2. Sci - fi ve světě : F. Rottensteiner
Každý chce mít svého Spielberga
Indiana Jones a záhadná svatyně
Aktuality
3. Autoři z našich řad :
Miroslav Šindelka Konec druhohor
Antonín Reigl Infekce
Vlastimil Mrva Za jasného dne můžete vidět navěky
4. Z děl klasiků žánru :
R. Bradbury Měli tmavou plet a zlaté oči
5. Čtení o čtení / tentokrát Doslov samozvaného překladatele /

Vychází nepravidelně 4x do roka

NEPRODEJNĚ !!!!

Jen pro vnitřní potřebu Klubu přátel SF při MKS
v Boskovicích

Redakce : šéfredaktor - Jaromír Formánek
 členové - Vladimír Šamšula
 - Josef Zelinka
 - Eva Šikulová

Milý čtenáři !

Konečně tedy máš v rukou první / a doufejme že ne poslední / číslo našeho fanzinu.

Stál nás hodně úsilí, námahy a času i když výsledek se Ti může zdát tomuto vyhlášení neúměrný.

Máš možné pravdu. Tím spíše přivítáme rady, připomínky či jiné příspěvky.

Úroveň fanzinu je i ve Tvých rukou ! Věříme, že Tvým přičiněním se bude od čísla k číslu zlepšovat.

Hovořivé se o záplavě fanzinů. O tom, že je jejich hodně, že dokonce čím dál víc a že mnoho z nich má špatnou úroveň.

Tento směr úvah implikuje závěr, že by se s tím mělo něco udělat, nějak tu " inflaci " zastavit.

Zastáncům takového řešení předkládáme k úvaze citát z Exuperyho Citadely : " Velký sochař se rodí z podhoubí špatných. Špatní sochaři jsou mu schodištěm, po kterém stoupá vzhůru. Frásný tanec se rodí z vášně tance. A vášně k tanci si žádá, aby tančili všichni - i ti, kdo tančí špatně - protože jinak se vášně ztrácí a zbývá akademická strnulost a podívaná beze smyslu :..." vybraný vkus je vlastnost muzejního hlídače. A pohrdáš -li špatným vkusem, pak nebudeš mít ani obrazy, ani tanec, ani paláce, ani zahrady. Budeš se tvářit znechuceně nad špínou pozemské práce. Tvá dokonalost tě od ní uchrání, protože nebude obsahovat nic ".

Tato myšlenka se stále naším krédem při práci na prvním čísle fanzinu. Hodláme se jí řídit i nadále.

redakce

JAK TO VŠECHNO VLASTNĚ ZAČALO

Nu jak. To se jednou vypravil nynější vedoucí našeho klubu za s. Marií Karlovou, pracovníci Městského kulturního střediska v Boskovicích s dotazem, zda by bylo možné ustavit při MKS v Boskovicích klub, zaměřený na vědeckofantastickou literaturu a vše co se kolem Science fiction točí. MKS přivítalo zájem o tuto formu zájmové činnosti a vytvořilo nám podmínky pro vznik nynějšího SFK " Gea ". Tři měsíce trvala příprava první schůzky, v městském Zpravodaji se objevila nabídka pro zájemce o členství, začaly chodit první přihlášky.

Od listopadu 1984 se SFK sešel na své první schůzce, na které jsme jako hosta přivítali spisovatele Karla Bležka, který s námi pobesedoval s sci-fi u nás i v zahraničí. A přišly další schůzky. Beseda s RNDr. Aloisem Hynkem / dnes již i doc. /, velebeseda s Ivo Železným, Liborem Dvořákem, ing. Pavlem Weiglem, Zdenkem Rempasem a Pavlem Kosatíkem, promítání filmů, lávštěva Parconu 1985 a pod.

Mezitím jsme navázali kontakt s koordinační komisí, v tisku se začaly objevovat první zmínky o naší činnosti. Stále jsme však hledali a hledáme svou vlastní tvář. V dnešní době má náš SFK Gea 41 členů, má se kde pravidelně scházet, navezuje kontakty s dalšími SFK jihomoravského kraje / SFK NYK, Třesk Třebíč a mezi jihomoravsky počítáme i SFK Malevil Franty Moravce z Březové na Svitavou /. Navázali jsme spolupráci s klubem přátel mladé hudby při MKS Boskovice, no a pokud vše půjde dobrou cestou začneme společně i s výstavbou společné klubovny ve sklepení MKS. Naším novým patronem za MKS se v roce 1985 stala Dr. Lenka Švandová.

Zatím se sice učelalo dost, ale jsme si vědomi,
že máme vůči našim členům i dluhy. Věříme však, že
společnou prací a větším sepejetím všech členů SFK
bude naše činnost stále petřejší.

Vladimír Šanšula

FANTASTYKA V BOSKOVICÍCH

Podařilo se nám prostřednictvím koordinační komise, konkrétně prostřednictvím našeho patrona Zdenka Rampase, získat předplatné polského časopisu Fantastyka.

Fantastyka je literárním měsíčníkem poslkého fandomu. Jeho šéfredaktorem je Adam Hollanek, spisovatel a popularizátor SF v Polsku. Byl i hostem Parconu 85. Časopis publikuje různé povídky domácích /profi i amatérů/ i zahraničních autorů, přináší různé recenze, informace z domova i ze světa, zprávy o činnosti poslkých sci-fi klubů, comicsy, informace ze světa filmu, představuje ilustrátory atd. Je to časopis, který našim přátelům můžeme opravdu závidět.

A teď již několik ukázek z jejího obsahu.

KAŽDÝ CHCE MÍT SVÉHO SPIELBERGA

Evropa přesycená "Hvězdými válkami", příběhy Indiana Jonese a historkami o příšerkách typu E.T. nastoupila do protiútku. V barvách starého kontinentu vystupuje západoněmecký režisér Wolfgang Petersen, jehož dílem byl i snímek "Das Boot" /Loď/ - příběh z doby II. světové války. Po jeho natočení se začal zajímat o něco docela jiného. "Příběh se nekončí" je zfilmovaný bestseller Michaela Endeho. Kniha se stejným názvem, opřená o saxonské mýty a legendy, byla v NSR vydána v roce 1979 a byla doposud přeložena do 27 jazyků.

Malý nesmělý chlapec začíná číst starou kouzelnou knihu: "Všechna zvířata v lese byla ukryta v bezpečí ve svých norách, doupatech a hnízdech. Byla půlnoc. Poryvy větru hvízdaly ve vrcholcích starých stromů..."

Vcházíme do světa Fantazie, obydlené různými podivnými tvory. Máme tu nočního Hoba - pokrytého lesklou srstí, medúzu s obrovskými očima, křídly netopýra a dlouhými pokroucenými prsty, miniaturního Teery Weery, oblečeného do fraku a cylindru, Pojídače kamení - dobrého vlkodlaka, který by mouše neublížil, Želvu velkou jako hora, mluvící o sobě v třetí osobě, nu i sympatického Falkora - bílého skřítko přinášejícího štěstí. Tomuto záhadnému světu hrozí záhuba...

Kdo může svět Fantazie zachránit? Kdo jiný než děti: Bastian /Barelt Oliver - 10 let/, který odkrývá celou záhadu ve staré knize čtené ve skryši na zakouřené půdě, Atreyu /Noah Hathaway - 12 let/, jeho starší já v zemi Fantazie, kterou tímto vážným poselstvím pověřuje císařova dcera /Tomi Stornachová - 11 let/. Po různých peripetiích se chlapcům podaří mezi světem skutečným a imaginárním navázat spojení a zachránit malou císařovnu i její kouzelný svět.

Petersen tvrdí, že natočil film evropský a navíc, že jeho film má naději inaugurovat novou éru evropské tvorby. Tři hlavní hrdinové - děti, jsou Američané. Film byl natáčen v anglické verzi a teprve později byl dabován do němčiny. Mnoho exteriérů bylo točeno v USA, bylo využito i trikových atelierů George Lucase. Dočká se příběh úspěchů? Michael Endy - autor knihy - tvrdí, že ne! K tomu uvádí, že Petersenova adaptace je komerční, neumělecká interpretace jeho knihy.

Dodejme však, že tento film za týdenní promítání v NSR zhlédlo více jak milion diváků.

K O N E C D R U H O H O R

Před cykasovým hájem se leskle okna továrního bloku. Továrna byla téměř bez života, jen pár ještěřů údržbářů, kteří opravovali a udržovali v chodu stroje. Včera říkali ve videonovinách, že vypustili z Luthecie novou družici "Měsíc", povídá jeden z nich.

"Taký sem vo tom něco zaslech," přidal se další ještěř. "Nebavte se mi v pracovní době nebo přijdete o práci!" okřikl je vedoucí ještěř a vycenil na ně své zakrvavené tesáky od oběda.

Nejednou se z jedné budovy rozječela siréna, oznamující, že některý automat přestal pracovat. Údržbáři vběhli do budovy a dali se do práce.

Slunce se již chýlilo k západu, když v tom tenký paprsek laserového meziplanetárního děla proťal červánky a mířil si to přímo k atomovému reaktoru pohánějícímu stroje v továrně. Zahřměl výbuch. Tlaková vlna vzedmula tak velké množství písku a prachu, že na několik dní zmizelo vše v hustém mraku.

"Dnes se nám podařilo zničit pozemskou továrnu vyrábějící výsedkové raketoplány," hlásily po celý den televizní, rozhlasové a tiskové agentury na Marsu.

K budově ministerstva obrany dorazilo větší množství vznášedel doprovázených obrněnými vozy. Ze vznášedel se vysoukely malé zelené postavičky ověšené vojenskými řády a vyznamenáními. Seřadily se podle hodností, jak příkazoval zákon a vstoupily do budovy.

"Dnešek se zapíše do dějin této války, protože se nám podařilo zničit továrnu na výrobu raketoplánů a tím jsme získali převahu nad ještěřy", začal na zasedání hovořit poručík Dejah, zástupce prezidenta. Počkal, až se v sále ostatní uklidní po sdělení radostné zprávy a pokračoval: "Dnes se dozvíte plán vypracovaný Organizací spojených národů." Tato válka musí být co nejdříve

zkončena, protože naše nerostné bohatství je téměř vyčerpá-
né. Vyrábíme sice bohonné hmoty z vody, ale té rychle ubývá".
" A nyní k plánu. Bombardování nepřítele bude zahájeno ve
26 hodin místního času. Každý z vás obdrží obálku s úkoly.
Prosím Vás, abyste dopis po přečtení spálili. Vše zachovejte
v tajnosti. Děkuji vám za účast na našem zasedání," ukončil
zasedání poručík.

Úderem dvacáté šesté hodiny byl zahájen útok na Zemi,
ale to bylo to jediné, co stačili Martané uskutečnit. Král
Brontosaurus Brontt stačil ještě použít satelitu Měsíc, ze
kterého vypustil střelu antihmoty. Vše, co vytvořila martans-
ká civilizace, bylo zničeno obrovským zárem. S civilizací na
Marsu zmizel veškerý život.

Prach se pozvolna usazoval. Za necelý rok Země opět začí-
nala zarůstat vegetací.

Mlhovinný útvar zahájil brzdný manévér před třetí plane-
tou slučení soustavy. Po několika minutách se dostal na orbi-
tální dráhu. Řídily ho dvě bytosti, jejichž tvar se vymykli
jakémukoliv našemu chápání.

" Poslyš, já jsem to říkal, nadávej těm ještěrkám inte-
ligenci," řekla jedna bytost telepaticky druhé.

" Drahý, tak jim dej poslední šanci. Zkus to třeba se
savci". "No dobrá, ale naposledd," odpověděla první bytost
a sklonile se nad řídicím panelem.

" Nejméně pět guargů mě sem už nikdo nedostane", pomyslíl
si TRrhg u řídicího panelu.

Napsal: Martin Šidělka

X X X X X X X X X X X X

I N F E K C E

Vdesei v hlubinách kosmu krouží planeta. Panuje na ní věč-
ná noc. Mrazivý povrch je pokryt metrovým krunýřem zmrzlých
plynů. Při setkání dvou hvězd byla tato planeta vyvržena ze
své sluneční soustavy do věrného osemění, zbavena svého
slunce a ostatních sputníků. Od té doby putuje vesmírem
bez cíle. Je pustá a prázdná, jakoby celou svou existencí
dokazovala svoji zbytečnost. Nic nenarušuje absolutní klid,
panující na jejím povrchu-

Redary kosmické lodi zaznamenaly ve vzdálenosti dvou
světelných hodin temné těleso. DAJAR vydal příkaz centrální-
mu kybernetovi : přiblížit loď k objektu a navést ji na
oběžnou dráhu. Při cestě domů na prvou planetu hvězdy Castor

si posádka lodi mohla dovolit toto malé zdržení a prozkoumat neznámý objekt. COTTOS a HOSIP s rozhodnutím velite souhlasili.

Kosmická loď se přiblížila. Řídící automaty ji navedly na oběžnou dráhu. DAJAR se sklonil nad průzorem termoreadaru. Povrch tělesa byl hladký. Nic nenarušovalo jeho dokonalou pravidelnost. Loď ukončila první oblet. DAJAR opět vydal pokyn centrálnímu kybernetovi a loď zaujela novou oběžnou dráhu, kolmou k původní. Přitom neustále pozorovali termoreadarem povrch tělesa. Zřejmě nemělo smysl se tu déle zdržovat. DAJAR se však s kosmickou lodí od objektu nevzdálil. Naopak, navodil parametry třetí oběžné dráhy a nechal loď poklesnout těsně nad povrch. COTTOS a HOSIP zneklidněli. Domnívali se, že tomuto nezájímavému kosmickému poutníkovi věnovali už zbytečně mnoho pozornosti. DAJAR vycítil tajený nesouhlas. Oznámil posádce, že se jedná o poslední oblet.

DAJAR měl dobrou intuici. Před dokončením třetího obletu objevil termoreadar na povrchu tělesa oválnou skvrnu. Plocha skvrny měla mnohem vyšší teplotu než okolí. DAJAR se zachvěl. Jeho předtucha ho nezklamala. Centrální kybernet přiblížil kosmickou loď na nejnižší možnou míru k povrchu tělesa. Začal se čtvrtý oblet. Času zbývalo už jen málo. Po skončení tohoto obletu opustí kosmickou loď neznámý objekt a ponoří se do mimoprostoru. Zatím se však loď řítí těsně nad zmrzlým povrchem tělesa. Netrvalo dlouho a opět se přiblížila do oblasti oválné skvrny.

Náhle se v řídícím centru rozezněl poplašný signál. Loď začala padat přímo dolů, do středu skvrny, která se před ní rozestupovala. Její okraje se vzdouvaly, zatímco vnitřek se vyprazdňoval. Palubní analyzátoři zareagovaly pulzující pohyby kašovitě hmoty. Kosmická loď dopadla měkce. Vzápětí ji šedivá hmota obklopila ze všech stran. Loď ještě poněkud poklesla. Poté se její pohyb zastavil. DAJAR nařídil centrálnímu kybernetovi provést start. Kybernet příkaz vypnul. Motory pracovaly na plný tah, kosmická loď se však ani nehnuje. Kašovitá hmota držela svoji oběť pevně. Plameny trysek, pracujících na plnou zátěž, jí vůbec nevedly. Téměř okamžitě probíhala regenerace, nahrazující spálenou hmotu. DAJAR pochopil, že veškerá námaha je zbytečná. Hned poté vypnul motory.

Řídícím centrem se znovu rozezněl poplašný signál. Centrální kybernet sdělil novou informaci: vnější plášť lodi, který vydržel žár blízkých sluncí i absolutní bod mrazu v pustých hlubinách kosmu, žíravé atmosféry neznámých planet i útoky oblud, desetkrát větších jak celá raketa, byl pomalu, milimetr po milimetru rozleptáván. Něco se snažilo kosmickou loď rozpustit.

DAJAR dostal rozpěd. Vypustil biosondu. Dříve, než se biosonda zcela rozpustila, stačila ještě vyslat informaci

DAJAR nařídil centrálnímu kybernetovi provést start. Kybernet příkaz vyladil. Motory pracovaly na plný tah, kosmická loď se však ani nehnu. Kašovitá hmota držela svoji oběť pevně. Plameny trysek, pracujících na plnou zátěž, jí vůbec nevadily. Téměř okamžitě probíhala regenerace, nahrazující spalovanou hmotu. DAJAR pochopil, že veškerá námaha je zbytečná. Hned poté vypnul motory.

Rídícím centrem se znovu rozezněl poplašný signál. Centrální kybernet sdělil novou informaci: vnější plášť lodi, který vydržel žár blízkých sluncí i absolutní bod mrazu v pustných hlubinách kosmu, žíravé atmosféry neznámých planet i útoky oblud, desetkrát větších jak celá raketa, byl pomalu, milimetry po milimetru rozleptáván. Něco se snažilo kosmickou loď rozpustit.

DAJAR dostal nápad. Vypustil biosondu. Dříve, než se biosonda zcela rozpustila, stačila ještě vyslat informaci o analýze kašovité hmoty. Jednalo se o objekt organického původu.

DAJAR se rozhodl odebrat prostřednictvím automatického průzkumníka vzorek neznámé hmoty. Robot se vrátil okamžitě, dokud jeho plášť nebyl příliš narušen. Pořízený vzorek uložili do speciálního pouzdra.

Jenže čas stále plynul a každá sekunda měla nyní cenu zlata. Vnější plášť rakety byl poškozen. Déle již čekat nemohli. Nikdo ještě nepřesunul loď nacházející se na planetě do mimoprostoru. Údajně to bylo nemožné. Síly, vznikající při vstupu do mimoprostoru, by zničily i velkou planetu, o kosmické lodi nemluvě, tvrdili odborníci.

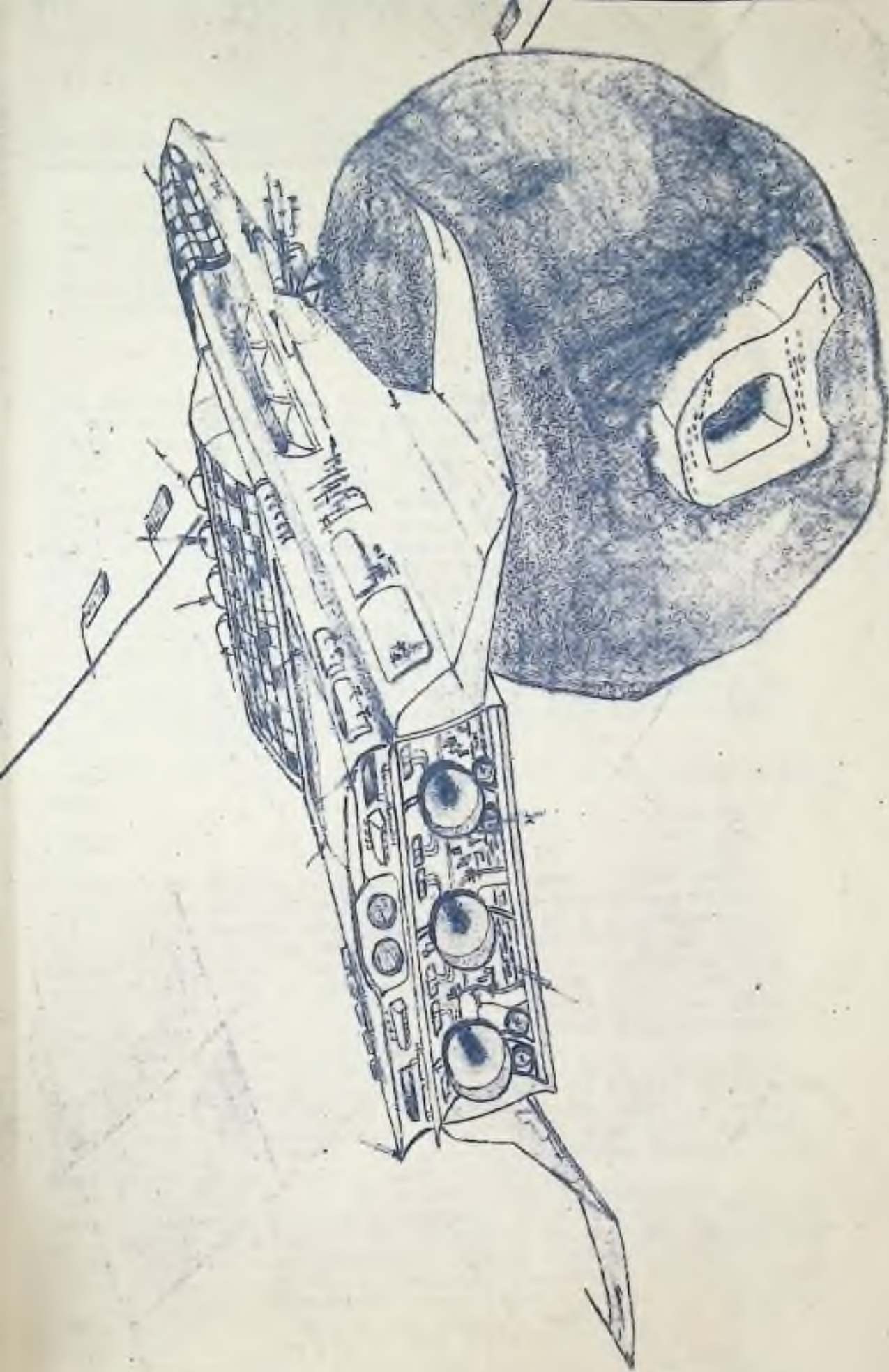
DAJAR však neváhal. Vydal příkaz centrálnímu kybernetovi a o chvíli později uskutečnila kosmická loď mimoprostorový skok. K žádné havárii nedošlo. Loď se vynořila u první planety hvězdy Castor.

Po přistání byla neznámá hmota předána k okamžité analýze. Uvnitř pouzdra, ve kterém se nacházela, pokračovala stále v leptání všeho, s čím přišla do styku. Castořané spotřebovali 10⁶ pouzder, než analýzy skončily. Neznámá organická hmota byla živá. Jednobuněčný tvor obrovských rozměrů, který pohlcoval a rozleptával jakékoliv cizí předměty, tak zněl závěr odborné komise.

A tehdy teprve DAJAR pochopil, na co to vlastně na opuštěné planetě narazili. I on měl totiž v krvi bílé krvinky...

Napsal : Antonín Reigl

x x x x x x x x x

ZA JASNÉHO DNE MŮŽETE VIDĚT NAVĚKY

"Pošetilost v pravém slova
smyslu má své konečné hra-
nice, jejichž překročení
z ní činí bláznovství.
Avšak lidská pošetilost
je bezmezná."

I.

Ti dva utíkali spolu. Museli běžet a občas se držet za ru-
ce, aby si pomohli, aby se vzájemně přesvědčovali, že se to
podaří. Prchali marně, neboť zapomněli, že o nich vědí.
Okolní svět jim neponechal volnost, aby mohli prožít něco, s
čím společnost nekalkulovala. Bylo jim dovoleno, aby dýcha-
li sluneční vzduch, mokrý a vlhký a červený jako máky v obi-
lí, jako stín červánků na nehybné hladině tůně, jako smích
všech dětí, které se teprve narodí. Takový byl jejich svět!
Ještě než zestárnou, obtěžkáni chorobami, měli by poznat
bezstarostnost dnů zjasněných sluncem, kdy se jim zdá, že
vidí navěky.

Všechno toto o nich věděli. Bylo to kruté a neuvěřitelné,
že je chtějí oloupit o chvilky štěstí. Těmi okamžiky by se
neobohatili, jsou nehmotné a přesto je snadné, aby jim je
vzali. Proto vložili do pronásledování veškerou vědeckou do-
konalost a nelidský um. Byly zpracovány celé encyklopedie
knih ospravedlňujících tento zločin.

V jedné z nich stojí psáno:

"Falsifikát člověka je méně, než kdyby byl tím, kdyby vůbec
nebyl."

II.

Laura vzpomínala. Když ho spatřila poprvé, vůbec netuši-
la, že tento rozčepýřený dospělý kluk s neposednou kšticí
může něco znamenat. Proto mu nevěřila, když se představil
jako profesor na univerzitě. Kandidát přírodních věd. Ale
udělal na ni dojem. Jak se mírně uklonil a pronesl se škro-
benou důstojností tu známou formalku: „Těší mne“. Bože, ko-
likrát člověk takhle slůvka řekne, aniž uvažuje, o čem vla-
stně mluví. A kolikrát by je měl říct a není toho schopen.
Příliš často se mrhá upřímnými poklonami.

Žena se protáhla a labužnický nastavila tvář dotírajícím
šimravým paprskům. Slunce, pomyslela si. Je dobře, že tu mohu
jen tak snít. Cítit v sobě léto, poryvy větrů květin a neda-
lékého lesa. Jak lehounce mi bloudí tráva zřasenými jazýčky
po rukou! Nechtěla bych, aby to někdy skončilo. Konec je zlý.
Snad proto, že ho nemusíš zvát, přijde sám.

Když mu dovolila, aby ji poprvé políbil, poznala na něm
jemnou neobratnost, kterou se snažil stydlivě skrýt. Nikdy na
ni nijak nespěchal a tím si ji získal. Po celý ten dlouhý čas
spolu prožívali neopakovatelné chvíle, když se toulali půl-
noční krajinou na Měsíci, plachtily vznášedly, celé dny, sem
a tam, kdy nadělali spousty nesmyslných hloupostí, jimž rozu-
mněli jen oni dva. Byla s ním šťastná, vděčná za to, že ji
dokázal mít rád tak, aby si své štěstí uvědomovala.

Při prvním milování musela vést jeho nedočkavou touhu.
Touhu, která ji tolik pálila a útočila každým pórem její ků-
že. V příboji doteků horkých dlaní slyšela vzrušený šepot,

jehož obsah jí zákonitě unikal. Souvislost mezi dorážejícím tlakem, kterému nedokázala vzdorovat, a větami lásky, si nedovedla dát dohromady. Bylo to příliš složité na omračující prostotu a jednoduchost této chvíle.

Nyní už byla ona obětí a z něho se stal dobyvatel. Chabě opětovala jeho laskání a vzápětí upadla do mimoprostorové odevzanosti, v níž se jí zatmělo před očima, obrysy všeho kolem se rozmazaly, aby zůstal jen on se svou nezkrotnou dychtivostí. Vnímala jeho dotyky a myslela, že zešílí. Celé její tělo jakoby bylo elektrizováno. Cítila prsty ve svých kadeřích, které zároveň projížděly hluboko do ní. Věděla, že on prožívá totéž a poddajně oddalovala blízkost onoho okamžiku. Nyní si uvědomila, že by bylo nespravedlivé, kdy se stalo cokoliv jiného. Neodvratnost následující chvíle jí bušila ve spáncích. Už nemyslela na nic jiného, chtěla, aby byl celý její, beze špetky sobeckosti, ale s báječným poznáním vzájemného obdarovávání. Nebylo minula či budoucna. Objala ho stehny, slabě vykřikla a zoufale se snažila prodloužit pomíjivé nádherno, kterého se nedočkavě zmocnila, aby ji pohltilo a zalilo svíravým pocitem mučivé krásy, úzkostí a beznaděje.

III.

Robot: MTS-Y 7

Oficiální název: Martin Thorn

Stáří: 27.

Stupeň provinění: 1.

Navržený způsob sankce: Totální likvidace

"S tímhle nemá cenu se dále zabývat," chraplavě a kategoricky pronesl jeden z mužů.

"Máte pravdu, ale měli bychom zvýšenou pozornost věnovat tomu, zda je zničení rentabilní. Přece víte, jak jsme na tom zle. Je třeba zvážit, jestli je destrukce dalšího robota finančně únosná."

"Uklidněte se, pánové, předpokládám, že by bylo namíste vyslechnout si otce - mohu-li to tak nazvat - těchto umělých lidí. Pane doktore, byl byste tak laskav a mohl objasnit některé skutečnosti, týkající se těchto oživilých systémů?"

Stařík, jemuž bylo vyzvání adresováno, upřel zrak k zasedací komisi Výboru pro závažná provinění robotů, a rozhodným hlasem odpověděl:

"Proto jsem tady, pane předsedo. Mé argumenty jsou zcela prosté. Začnu tím, kolik nám to práce docílit absolutní možné technické preciznosti v oblasti robotologie. Molekulární robotobiologové dosáhli vynikajících výsledků ve výzkumu. I když princip fungování organismu robotů se na první pohled zdá jednoduchý, musím upozornit, že mnohé zůstává záhadou.

Jak jistě víte, bílkoviny jsou nejdůležitější složkou našeho těla. Asi šestina hmoty buněk je tvořena těmito důmyslnými látkami. Je nesporné, že vytvoření abiogenního života se muselo dát cestou nahrazení těchto složek něčím jiným. Nebudu zabíhat do podrobností, ale mohu říci, že se nám podařilo najít hledanou variantu a vytvořit život úplně jiného druhu, který není založen na sloučeninách uhlíku a již vůbec ne na bílkovinách. Mám na mysli silikony.

Z toho vyplývá nejvlastnější základ konstrukce umělých lidí, jež jsou v tomto stadiu vývoje k rozeznání od člověka pouze derobotizérem. Vnější vzhled je však totožný s lidskými charakteristikami: jako například pružnost a vláčnost kůže, vyměšování potu, růst vlasů a podobně.

Jednu, a to podstatnou, výhodu oproti nám tato bytost má. Není svou výživou odkázána na jiné živé soustavy -- je autotrofní."

"K věci, pane doktore," napomenul předseda komise.

"Uvádím zde toto, protože bych chtěl naznačit a poukázat na úsilí a vynaložené prostředky, než jsme mohli stvořit prvního myslícího robota. Jsou v tom celá léta bádání, odřikání a v neposlední řadě berte v úvahu i cenu jednoho umělého člověka.

Ale abych se vrátil k tomu, co jsem v úvodu nedořekl.

Některé životní procesy robotů jsou zadrženy rouškou tajemství. Z nevysvětlitelných příčin dochází ke změně, směrem k normálnímu homo sapiens. Takle mutace je natolik přesná a dokonalá, že za pomoci současných moderních přístrojů nelze zjistit, zda dotyčná osoba byla kdy dříve pouhou kopií svého nynějšího bílkovinného organismu.

My můžeme jen konstatovat vlivy, mající za následek mutaci robota v lidskou bytost."

"Které to jsou?" skočil mu do řeči zvědavý posluchač.

Doktor si odmlčel a pokračoval.

"Tedy, bezprostřední proměnu způsobil šok, potom transfúze, u robota se jedná o přečerpání jeho cirkulační látky lidskou krví. Dále pobyt v podmínkách, které kladou značné nároky na organismus, zejména enormní teploty v polárních krajích a kolem rovníku. Dalším faktorem je očkování mužskými a ženskými hormony, dodávání omamných látek, opia, LSD a jiných.

Biologové, když chtějí záměrně vyvolat mutaci, užívají metody implantace živé tkáně.

V poslední době přišla hlášení z okrajových regionů, v nichž došlo k úmrtí několika umělých lidí. Zajímavé je, že tak deset minut před přirozeným exitem došlo ke změně.

Tento výčet není konečný a věřím, že v dlouhé historii biologických výzkumů se najdou i další možné varianty, které vyplynou v důsledku okolností."

V tu chvíli se doktor odmlčel. Sklonil hlavu jakoby hledal sílu a po chvilce soustředění upřel zraky na předsedu.

"Podle vydaných vládních nařízení Sektoru je mutace robota v člověka nežádoucí. To nás vede k tomu, abychom pátrali po způsobech zabránění těchto -- jak říkáte vy -- incidentů. Já si ale myslím, že když už se objeví tendence signalizující proměnu, tato bytost to nějak pudově vycítí a v zájmu toho nevědomky jedná -- neměli bychom jí v tom bránit. Příroda sama pomáhá, a proto bych tomu nechal volný průběh."

"Doktore, vy chcete říct, že by bylo dobré povolit to, co je zakázáno? Dost na tom, že vláda schválila lidskou imunitu těm jednotlivcům, kteří byli dříve roboty a zamítla návrh na jejich zahubení," zlostně zakončil předseda výboru.

"Je chvályhodné, že to povolili, ale měli byste doporučit k projednání žádost o odbourání zapovězeného pro roboty. Jejich izolaci od lidí, zaměření jediným směrem -- k pracovní činnosti, uložení žít vysloveně individualisticky; a takhle bych mohl pokračovat."

Mnozí členové výboru začali vyjadřovat údiv.

"To nespadá do naší kompetence. Pokračujte a vraťte se k mutacím. Co k těm byste ještě dodal?"

"Samozřejmě," zasyčel ledově biolog a nasucho polkl.

"Jestliže je dána bezprostřední příčina ke změně, tak všechny důje, které se začnou v těle robota odvíjet, jsou skryté a nenápadné. Ani on sám nic necítí. A v době latence, kdy už probíhají vnitřní procesy, je jakýkoli zásah naprosto

zbytečný a neomluvitelný, protože nastane okamžitá smrt, při níž dojde k celkové a úplné mutaci.

Zůstává nám tedy sumarizovat a třídít poznatky o tom, co a jak na tato umělá stvoření působí. Samotný vývoj uvnitř jejich těla je však za daných podmínek nepoznatelný."

"Na závěr bych chtěl požádat," - vědec na zlomek sekundy zaváhal - "poprosit přítomné osazenstvo o shovívavost vůči proviněnému. Ať už z důvodů ryze humánních nebo z hlediska toho, že bychom měli vždy zvážit, když chceme někomu vzít to nejcennější co má - život. Byť je to život tolik odlišný od toho našeho."

Doktor se neznatelně uklonil a posadil se. Přemýšlel o tom, jak se mocní rozhodnou. Nevěřil, že jimi dokázal pohnout, ale udělal vše, co bylo v jeho silách.

Likvidace byla schválena o pár minut později:

"... a z těchto důvodů nařizujeme totální zničení robota MTS-Y 7, aby nedošlo k jeho přeměně v člověka. Proti tomuto rozsudku není odvolání."

Profesor se trpce zašklebil.

Skupina cizích lidí rozhodla o osudu jednoho z těch, které vynalezl a vdechl tím neživé hmotě to nejdražší.

Podruhé by to neudělal.

IV.

Teprve teď se Laura dotkla ramenem muže, jenž ležel po jejím boku. Usínal. Unaveně položila hlavu na jeho rámě a v duchu se usmála své bláhové domněnce o mužově nezměnitelnosti. Teď zůstala ona tou slabší, zranitelnější a bezbrannější. Bylo to však příliš hezké, než aby o tom takhle přemýšlela.

Už, už natahovala ruce, aby ho zatahala za prstenec vlasů. Pak se zarazila a strnula.

V hloubi zahrady, v jednom jejím vzdáleném rohu se cosi zalesklo. Mohlo to být cokoli. Vážka, motýl nebo zdání. Ale skutečnost byla neúprosná: pronásledovatelé!

Zdalo se jí to tak ponižující. Nyní, když spatřila blízkící se lovce robotů, plně si uvědomila nenávratnost obyčejného lidského štěstí. Věděla, že Martin musí od ní pryč. Navždy. V nitru se jí rozlila apatická odevzdanost a netečnost. Vše bylo marné. Zadívala se na Martina a sevřelo se jí srdce. Doposud spal a netušil, že brzy bude zničen. Na mysl jí vytanula vzpomínka, jak se vždycky snažil zakrýt to, že je umělý člověk. Naproti tomu ona mu nikdy nepřipomněla, že o jeho tajemství ví. A pak, když se jí svěřil, zůstala veselá, i přesto, že poprvé uviděla plížící se konec.

Muži se přiblížili.

Nechtěla Martina budit, chtěla prodloužit do poslední vteřinky sladkou nevědomost spáče, kterého tolik milovala. To-li si přála ho chránit, být mu oporou; vzápětí jí vhrkly slzy do očí a začala tiše vzlykat.

Lovci byli zde.

Nepadlo jediné slovo a tehdy MTS-Y 7 procitl.

Byl na něho zaměřen derobotizér, který měl vyřknout ortel. Poprava by se odehrála ihned, tak zněly zákony Sektoru.

Martin se užasle a nepřítomně díval do tváří mužů stojících opodál, pak se otočil k Laure - a pochopil.

Ještě k ní chtěl naposled vztáhnout paže, dotknout se, pohlédit ji, zašeptat něco, co měla vždycky ráda - ale zbylo mu velice málo času...

Jenže přístroj zůstal němý: MTS-Y 7 se stal plnoprávným

Martinem Thornem.

Nechápavé pohledy mužů a Martina se střetly.

Ti dva už dávno osaměli, když Martin, stále nechápavě, pohlédl na ženu.

A Lauriny skráně znachověly nádherným ruměncem.

Napsal: Vlastimil Mrva

X X X X X X X X

MĚLI TMAVOU PLEŤ A ŽLUTÉ OČI

Kov rakety chla dl ve větru nad loukou. Príklop se otevřel s dutým klapnutím a z vnitřního prostoru se jako postavičky z orloje vynořil muž, žena a tři děti.

Ostatní pasažéři se již rozptýlili po louce, tlumeně mezi sebou hovoříce, a ponechali rodinu o samotě.

Muž pocítil, jak se jeho vlasy rozevlály a tento pohyb jakoby se přenesl do celého těla. Zdálo se mu, že se jeho žena v kouři před ním ocitla v jakémsi víru, a že jeho děti by mohly být v jediném okamžiku rozehnány do všech stran tohoto světa.

Pohlédly na něj tak, jako lidé hledívají na slunce, aby zjistili, kolik je hodin. Jeho obličej ztuhl.

"Co se děje?" zeptala se žena.

"Nastupme znovu do rakety."

"Chceš letět zpátky na Zem?"

"Ano. Poslouchej!"

Vítr dotíral, jakoby chtěl zničit jejich identitu. Ovzdu ší Marsu vyssávalo jejich mysl jako morek z bílých kostí. Muž měl pocit, jakoby se stal chemickým preparátem, jakoby se jeho intelekt vytrácel a minulost byla spalována na hranici.

Hleděli na martánské pahorky, které čas ohledal zubem let do jejich současné podoby. Viděli stará města, která ležela ztracená v pláních jako něžné dětské kostky mezi trsy trávy.

"Hlavu vzhůru, Harry," řekla mu žena. "Je příliš pozdě. Zpáteční cesta je dlouhá šedesát milionů mil."

Světlovlasé děti hlasitě pokřikovaly směrem k hluboké kupoli oblohy. Nepřicházela žádná odpověď: bylo slyšet jen šelestění větru v suchých stéblech trávy.

Zvedl zavazadlo ztuhlou rukou.

"Tak tedy jdeme," řekl a připadal si, jakoby stál na břehu moře, připravený ponořit se do něj a utonout.

Přišli do města.

Jmenovali se Bitteringovi: Harry, jeho žena Cora a jejich děti Dan, Laura a David.

Postavili si malou bílou chatku a snídali dobře, strach je však neopouštěl. Byl přítomen při každém nočním hovoru, pro-
vázal je každé ráno, když se probouzeli, jako třetí, neví-
taný společník.

"Připadám si jako krystal soli hozený do horského potoka," říkal.

"Nepatříme se. Jsme pozemšťané. Tady tohle je Mars a je určen Martanům. Probůh, Coro, kupme si lístky a letme zpátky domů!"

Ale ona jen potřásla hlavou.

"Jednoho dne atomová bomba zničí Zemi. Tady budeme bezpe-

čnnější."

"Bezpečnější a šílení!"

Tik tak, sedm hodin, zazpívaly hodiny. Čas vstávat! Vstali. Z jakýchsi neurčitých důvodů prohledal pan Bittering každé ráno celý dům - i krb i rudé geranie v květináčích - jakoby očekával, že bude něco chybět.

Ranní noviny, ještě úplně čerstvé, přivázela raketa pravidelně v šest hodin. Zlomil počet a usadil se na svém místě ke snídani. Přiměl se k bezstarostnému tónu.

"Znovu nadešel čas k osídlování," vysvětloval. "Ano, do deseti let bude na Marsu milion pozenšťanů. Volká města a všechno! Říkalo se, že ztroskotáme na cestě, že naše invaze vzbudí nelibost Martanů. Ale našli jsme snad nějaké Martany? Ne, ani jedinou živou duši! Objevili jsme jen jejich prázdná města, v nichž už nikdo nežije - není to tak?"

Náraz větru se snesl na dům. Když zaslechl bouchání oken, Bittering zmlkl a pohlédl na děti.

"Nevím," řekl David. "Možná, že to dělají Martané, které nemůžeme vidět. V noci se mi občas zdá, že je slyším. Nasloučám větru. Písek mi buší do okna. Pak dostanu strach. A dívám se na města nahoře v horách, v nichž Martané kdysi žili. A představuji si tak jasně, jako bych to viděl, že se v těch městech něco pohybuje. Rád bych věděl, jestli Martané nemají něco proti tomu, že jsme sem přišli."

"Nesmysl," Bittering vyhlédl z okna. "Jsme přece počestní, slušní lidé. Ve všech starých městech bydlí nějakí duchové. Mám na mysli vzpomínky." Zahledl se upřeně směrem k pahorkům.

"Člověk vidí schodiště a ptá se sám sebe, jak asi vypadali Martané, kteří po něm chodili. Vidí jejich malby a ptá se, kdo byl ten neznámý malíř. Tak se z myšlenek vytváří jakési strašidlo, vzpomínky. To je zcela přirozené. Představa."

Odmlčel se.

"Nebyl jsi přece prohledávat ruiny tam nahoře, že?"

"Ne, tati," David sklopil oči.

"Tak si dávej pozor, aby ses k nim příliš nepřibližoval. Podej mi ještě marmeládu."

"Přesto," řekl malý David, "bych se však vsadil, že se něco stane."

Odpoledne téhož dne se něco stalo.

Laura klopýtala naříkajíc přes osadu a vrhla vyhaslý pohled na verandu.

"Mami, tati, válka na Zemi!" zalykala se. "Právě přišla radiová zpráva. Atomová bomba zasáhla New York! Všechny kosmické lodi explodovaly. Žádná raketa už nepoletí k Marsu, už nikdy!"

"Ach, Harry!"

Matka objala muže a dceru. Laura se rozplakala.

"Víš to docela určitě, Lauro?" zeptal se otec klidně.

Laura vzlykala. "Teď jsme navždy uvězněni tady na Marsu."

Dlouhou dobu bylo možno slyšet jen vítr pozdního odpoledne.

"Sami," přemítal Bittering. "Je nás zde sotva tisícovka."

A žádná cesta zpět. Žádné východisko. Žádná cesta."

Horko se mu rozlévalo po tváři, po rukou, po celém těle. Horkost strachu ho celého pronikla. Nejraději by byl Lauru udeřil a vykřikl na ni:

"Ne, ty lžeš! Rakety zase přiletí!"

Navzdory tomu zvedl její hlavu k sobě a řekl:

"Jednoho dne se rakety zase vrátí."

"Co budeme dělat, tati?"

"Pokračovat ve své práci, samozřejmě. Připravovat sklizně a vychovávat děti. Čekat. Vydržet do té doby, než válka na Zemi skončí a rakety zase přiletí."

Oba chlapci nakoukli na verandu.

"Děti," řekl otec a hleděl kamsi nad ně. "Musíme vám něco říct."

"My už to víme," odpověděli.

V následujících dnech se Bittering často procházel po zahradě a zůstával osamocený se svým strachem.

Dokud rakety protkávaly prostor svou stříbrnou sítí, dokázal se s Marsem jakž takž vyrovnat.

Mohl se uklidňovat představou, že zítra ráno, když bude chtít, půjde, zakoupí letenky a vrátí se zpátky na Zem.

Ale nyní zde síť již nebyla a rakety ležely v troskách. Zbýly z nich jen hromady roztavených nosníků a pokrouceného drátu.

Pozemšťané byli nyní vydáni Marsu na milost a nemilost, vydání napospas skořicovému prachu a omamující atmosféře.

Léto nás bude opékat jako bílé plátky chleba a zima nás bude považovat za uloženou sklizen.

Co se pak s nimi a se všemi ostatními stane?

Poklekl u květinového záhonu.

Pracuj, pomyslí si. Pracuj a zapomeň.

Pohlédl k horám. Myslel na stará, pyšná marťanská jména, kterými se kdysi chlubil každý vrcholek.

Pozemšťané, kteří sestoupili z nebe, pohlíželi na pahorky, řeky a moře Marsu, které navzdory svým jménům byly bezejmenné. Kdysi zde Marťané postavili své města a dali jim jména. Hory podlehly erozi, moře vyschla a města se rozpadla. Přesto měli pozemšťané pocit jakéhosi tajemného provinění, když dávali těmhle pahorkům nová jména. Ale člověk žije jen tehdy, je-li obklopen symboly a ukazateli.

Bittering se cítil ve své zahradě pod marťanským sluncem děsivě opuštěný: a když sázel pozemské květiny do této divoké, cizí půdy, připadal si jako ztělesněný anachronismus.

Nemysli na to. Přemýšlej o čemkoliv jiném. O čemkoliv. Zapomen na Zemi, na atomovou válku, na zničené rakety.

Zapotil se. Rozhlédl se kolem sebe, jestli ho někde nepozoruje. Sundal kravatu. Je třeba mít odvalu, pomyslel si. Odložil i kazajku a pověsil je starostlivě na větev broskvoně, jejíž odnož si s sebou přivezl z Massachusetts.

Vrátil se k svému filozofování nad jmény a horami. Pozemšťané změnili stará jména. Nyní bylo na Marsu Hormelovo údolí, Rosewellovo moře, Fordova hora, Vanderbiltova planina, Rockefellerova řeka. A to nebylo správné. Aritičtí osadníci si kdysi počínali daleko rozumněji, když převzali stará indiánská jména: Wisconsin, Minnesota, Idaho, Ohio, Utah, Milwaukee, Osseo. Stará jména, staré významy.

Zahleděl se znova zneklidněně k horám. Jsou ještě tam nahore? Všichni ti mrtví, Marťané? Nyní jsme zde sami, oddělení od domova. Sejděte sem dolů a vyžente nás! Jsme bezmocní! Vítr setřásal květy broskvoně.

Napřáhl opálenou paži a z úst se mu vydral hlasitý výkřik. Dotýkal se lístků, uchopil květ a obracel ho kolem d. Dotýkal se ho znovu a znovu.

Potom zavolal ženu.

"Coro"!

Objevila se v okně.

Rozběhl se k ní.

"Coro, podívej se na ty květy!"

Vzala je do ruky.

"Vidíš ? Už to nejsou ony. Nejsou takové, jaké byly !

Změnily se. Tohle přece nejsou broskové květy !"

"Zdá se mi, že jsou úplně v pořádku," odpověděla Cora.

"Ale není tomu tak. Nejsou právě ! Nevím přesně proč.

Snad mají o jeden okvětní lístek více, snad barva, či vůně !"

Děti vyšly ven a spatřily otce, jak se rozběhl do zahrady

a začal vyťahovat ze záhonů ředkvičky, cibuli a karotku.

"Coro, pojď sem a podívej se !"

Předávala si cibule, ředkvičky a karotku z jedné ruky do druhé.

"Viděla jsi někdy takovou karotku ?"

"Ano ... ne." Cora váhala. "Nevím".

"Změnily se".

"Snad".

"Dobře víš, že se změnilo. Podobají cibulím, ale cibule to

nejsou. Vypadá to jako karotka a karotka to není. Chuť je

stejná a přece jiná. I vůně je jiná, než bývala předtím".

Cítil, jak mu buší srdce a zmocnil se ho strach. Zaryl

prsty do země.

"Co se to děje, Coro? Co je to ? Musíme pryč."

Rozeběhl se do zahrady a prohlížel každý strom.

"Růže? Růže zezelenely !"

Přistoupili k němu a prohlíželi si zelené růže.

O dva dny později přiběhl Dan.

"Pojďte se podívat na krávu ! Chtěl jsem ji právě podejít a

teď jsem si toho všiml. Pojďte !"

Vstoupili do stáje a pozorovali svoji jedinou krávu. Na její

hlavě vyrůstal třetí roh.

A trávník před jejich domem pomalu a nenápadně zabýval barvu fialek. Semena pocházela ze Země, ale tráva, která z nich

vyrůstala, byla něžně fialová.

"Musíme pryč," řekl Bittering. "Jestliže budeme jíst tyto

věci, změníme se i my sami. A kd'ví jak. Nemohu to připustit.

Tuhle zeleninu musíme spálit !"

"Není přece otrávená."

"A co když je? Skrytě, zcela skrytě. Nepatrně, jen docela

nepatrně. Neměli bychom se jí ani dotýkat!"

Pohlédl ustrašeně na dům před sebou.

"Dokonce i dům," řekl "Větr ho nějak předělal. Vzduch ho

sežehl. A noční mlha. To už není pozemský dům".

"Ach, to jsou jen tvoje představy!"

Oblékl si kazaňku a uvázal kravatu.

"Jdu do města. Teď už musíme něco dělat. Za chvíli se vrátím!"

"Počkej, Harry!" zvolala žena.

Ale on už byl pryč.

Ve stínu před kupeckým krámem seděli muži s rukama na kole-

nou a bezstrastně a hlasitě se bavili. Bittering by byl

nejraději vystřelil z pistole do vzduchu.

"Co tedy děláte, vy hlupáci," pomyslel si, "co zde dře-

píte? Copak jste neslyšeli zprávy ? Jsme uvěznění na této pla-

ti. Tak se přece vzpamatujte! Copak vás to neděsí? přemýš-

leli jste o tom, co budeme dělat?"

"Nazdar, Harry," pozdravili ho všichni.

"Poslouchejte, pane doktor, jaký výraz?" zeptal se jich.

Přikývnuli a pousmáli se. "Samozřejmě Harry."

Noci byly plné větru, zvedl se v holích, světlem měsíců ozářených pláních mezi mlýny, bílými, šachové figurky připomínajícími městečky, která zde odpočívaly již dvanáct tisíc let. V sídlišti pozemšťanů se dům chvěl v očekávání proměny.

Bittering ležel v posteli a cítil, jak se jeho kosti predlužují, mění tvar a rozpouštějí se jako zlato.

Jeho žena během řady slunečných odpolední získala tmavou barvu. Tmavá a zlatooká, téměř do černa ožehlá sluncem spala vedle něj. Děti, jako odlité z bronzu, ležely ve svých postelích a vítr vanul hrozivě, oseměle, pohyboval větvemi broskvo-ní, fialovou trávou a setřásl zelené okvětní lístky růží.

Strech byl nepotlačitelný. Svíral mu hrdlo a srdce.

Na východě vyšla jasná zelená hvězda.

Ne myslí mu utratilo zvláštní slovo.

"Iorrt, Iorrt," opakoval znovu.

Bylo to martensské slovo. Nikdy se té řeči neučil.

Uprostřed noci vstal a zatelefonoval archeologu Simpsonovi.

"Simpson, co znamená slovo Iorrt?"

"Je to starý martenský výraz, označující naši planetu, Zemi. Proč?"

"Jen se tak ptám."

Sluchátko mu vypadlo z ruky.

"Helo, helo," zaslechl ještě, zatímco usedl a prohlížel upřeně na zelenou hvězdu.

"Bitteringu, Harry, jsi ještě tam?"

Dny byly plné zvonení kovu. Stavěl teď kostru s neochotnou pomocí tří lhostejných mužů. Ale po hodině cítil hlubokou únavu a musel se posadit.

"To dělá te výška," řekl jeden z mužů s úsměvem.

"Nejedeš jsi se dost, Harry?" zeptal se druhý.

"Ano, jedl jsem," odpověděl zlostně.

"Ze své mrazničky?"

"Ano!"

"Jsi stále štíhlejší, Harry."

"To není pravda."

"A vyšší."

"Lžeš!"

O několik dnů později ho žena vzala stranou. "Sotřebovala jsem všechny zásoby z ledničky, Harry. Nemáme už nic. Musela jsem ti na sendviče dát zeleninu ze zahrady". Ztěžka se posadil.

"Musíš jíst," řekla, "nebo budeš brzy úplně slabý,"

"Ano", odpověděl.

Vzal si sendvič, poklepal na něj, prohlédl ho opatřeně ukousl.

"A vezmi si příští den volno," řekla ještě. "Je horko. Děti si chtějí jít zaplavat do kanálu a porjít se. Prosím tě, pojď s námi."

"Nemohu ztráct čas. Každý den je rozhodující."
"Tak aspon ne hodinu," naléhala. "Plování ti prospěje."
Vstal zlití potem. "Tak dobré. Ale teď mne nech samotného.
Přijdu".
"Dobře, Harry."

Slunce pálilo, byl tichý den. Ostré světlo se rozlévalo nad zemí. Šli ke kanálu, rodiče s dětmi, které se už svlékly do plavek. Na chvíli se zastavili a snědli šunkové sendviče. Pozoroval do hněde opálenou pokožku a žluté oči své ženy a svých dětí, které nikdy předtím nebyly žluté.

Jeho tělem proběhlo lehké zachvění, ale brzy ho to přešlo, zatímco ležel na slunci v blahodárném horku. Byl příliš ze mdlený na to, aby ponechal strachu prostor.

"Coro, odkdy máš žluté oči?"

"Myslím, že odjakživa," řekla udiveně.

"Nemělo jsi je dřívě hnědé? Nezměnily barvu teprve v posledních třech měsících?"

Kousle do rtu. "Ne, proč se na to vyptáváš?"

"Jen tak."

Posedili se.

"I děti mají žluté oči," řekl.

"Dětem se někdy mění barva očí, když dospívají."

"Potom jsme my všichni asi děti - alespon pro Mars. To je nápad."

Usmál se. "Jdu si zaplavat."

Skočili do kanálu a on klesl ke dnu jako zlatá socha a zůstal ležet v zelené hlubině. Voda byla hluboká a tichá. Cítil, jak stejnosměrné proudění formuje jeho tělo.

Jestliže zde bude ležet dosti dlouho, pomyslel si, bude vada pracovat, ztráví moje maso a ponechá jen kostru. A potom začne stávat na mé kostře. Bude to výtvar z hlubin, zelený rudý a žlutý výtvar. Pomalé, tiché, nenápadné proměny.

Čopák to tedy není stejné jako ten nahoře?

Pohlédl na zaplavené nebe nad sebou a slunce, které v této atmosféře v tomto čase a prostoru bylo už zcela martenské.

"Tam nahoře proudí mohutná řeka," přemýšlel, "martenská řeka - a my všichni ležíme v jejím proudu, v našich domečcích vystavěných z oblázků, skrytí jako raci a voda odplavuje naše staré těle, prodlužuje kosti a

V mírném, tlumeném světle se zvolna vznášel k hladině.

Den usedl na břeh kanálu a pohlédl vážně na svého otce.

"Uthe," řekl.

"Cože," zeptal se otce.

Chlapec se usmál. "Víš přece, že uthe znamená v řeči Martanů 'otec'."

"A kde ses to naučil?"

"Nevím. Nějak, Uthe!"

"Co si přeješ?"

Chlapec zavěšl. "Já já bych si chtěl změnit jméno."

"Změnit jméno?"

"Ano".

Matka připlavěl blíž.

"Proč ? Jméno Dan se ti už nehodí ?"

Dan zneklidněl. Říkáte mi Dane, Dane. Někdy na to vůbec neslyším. Říkám si, že to vlastně ani není žádné jméno. Mám nové jméno, které by se ke mně lépe hodilo."

Bittering se pevně přidržoval břehu. Cítil chlad a jeho srdce bilo ztěžka.

"Jak se tedy chceš jmenovat ?"

"Linnl. Není to krásné jméno? Mohu si tak říkat ?"

Bittering si položil hlavu do dlaní. Myslel na směšnou raketu, na které musel pracovat zcela sám a na to, že ve své rodině je teď sám, docela sám.

Slyšel svou ženu, jak říká : "Proč vlastně ne ?"

A slyšel i svoji odpověď : "Ano, můžeš si tak říkat."

"Jé," vykřikl chlapec. "Já jsem Linnl, Linnl !"

Redostně poskékující rozběhl se po louce.

Bittering pohlédl na ženu. "Proč jsme to vlastně připustili?"

"Nevím" odpověděla. "Jednoduše mi to připadlo jako dobrá myšlenka".

Kráčeli nahoru k pahorkům. Loudali se po starém, ozaikou pokrytém chodníku poblíž pramenů, které stále ještě nebyly vyschlé.

Chodník byl po celé dlouhé léto pokryt tenkou vrstvou chladné vody, takže si člověk mohl ochladit bosé nohy, brodit se a šplíchat kolem sebe, jakoby kráčel potokem.

Přišli k malé opuštěné mertanské vile s krásným výhledem daleko do údolí. Ležela vysoko na pahorku. Modrá mramorová předsín, velké nástěnné malby, bazén. To všechno bylo v této horké roční době velmi osvěžující. Mertané neměli žádný důvod stavět velká města.

"Jak by to bylo pěkné," řekla paní Bitteringová, "kdybychom mohli trávit léto tady nahoře, v téhle krásné vile".

"Vratme se zpátky do města," odpověděl. "Mám plno práce na raketě".

Ale během práce - ještě téhož dne - mu chladná, modrá vila vytenule znovu na mysli.

Hodiny ubíhaly a raketa byla stále méně a méně důležitá.

Během dnů a týdnů ustupovala stále více do pozadí. Stará horlivost vyhasínala. Myšlenka, že nechel věci dojít tak daleko, ho děsila. Může ze to horko, vzduch, pracovní podmínky.

Zeslechl tlumený hovor několika mužů, stojících na verandě před dílnou.

"Všichni lidé odjíždějí. Slyšeli jste o tom?"

"Ano, všichni, vím."

Bittering vyšel ven. "Kam odjíždějí?"

Na zprašžené ulici spatřil dva nákladáky plné dětí a nábytku.

"Nahoru k vilám," odpověděl jeden z mužů.

"I já pojedu, Harry a Sem také. Je to tak, Same ?"

"Ano, a co ty, Harry ?"

"Mám tady práci."

"Práci! Můžeš přece stavět raketu na podzim, až bude chladněji!"

Povzdech si. "Kostru mám už hotovou."

"Na podzim to půjde lépe."

Jejich hlasy se líně nesly horkým vzduchem.

"Musím pracovat," opekoval.

"Ne podzim," zdůraznili. A znělo to tak rozumně, tak přesvědčivě.

"Ne podzim to bude nejlepší," uvažoval. "Bude mít ještě pořád dost času."

"Ne," křičela druhá část jeho vlastního Já kdesi hluboko dole, zesunutá, uzemčená, nepůl zerdoušená.

"Ne podzim," řekli. Pojed s námi, Harry," řekli všichni.

"Ano," odpověděl, neboť cítil, jak se jeho maso rozplývá v horkém, třpytivém vzduchu. "Ano, na podzim. Potom bude pokračovat v práci."

"Mám vilu nedaleko kanálu Tirra, řekl někdo.

"Myslíš u Roosewelta kanálu, ne?"

"Tirra. Staré martanské jméno."

"Ale ne napě...."

"Na menu zapomeň. Nyní se kanál jmenuje Tirra."

"A já jsem si našel dům v Pillanských horách."

"Chtěl jsi říct v Rockefellerové pohoří," upřesnil

Bittering.

"V Pillanských horách," opekoval Sam.

"Ano," přikývl Bittering, tísněný horkým proudem vzduchu.

Odpoledne příštího dne nakládali vůz.

Leura, Dan a David nosili bedny. Přesněji - Til, Linn a Verr - tak si nyní začali říkat - nosili bedny.

Nábytek nechali stát v malém, bílém domku.

"V Bostonu vypadal daleko lépe," řekla matka. "I tady v chatě to ještě ušlo. Ale tam nahoře ve vile? Kdepak. Bude se nám hodit, až se na podzim zase vrátíme."

Bittering mlčel.

"Umím si představit, jak by asi měl nábytek do vily vypadat, řekl po chvíli. "Velký, pohodlný nábytek."

"Co bude s tvou encyklopedií? Vezmeš si ji přece jistě s sebou?"

Uhnul očima. "Vrátím se sem příští týden a přinesu ji."

Obrátila se na dceru. "Kde máš šaty, které sis přivezla z New Yorku?"

Dívka pohlédla na rodiče udiveně. "Už je nechci nosit. Nehodí se ke mně."

Zestavili závěry plynu a vody, zavřeli dveře a vyšli ven. Otec pohlédl na nákladák.

"Mnoho toho s sebou nebereme," řekl. "Ve srovnání, co jsme si s sebou přivezli sem na Mars, je tohle úplná hrstka. Nestartoval motor."

Když se ohlédl na malý, bílý domek, zmocnilo se ho náhlé přání vyběhnout ven, dotknout se ho, říci mu nasledanou. Bylo mu, jakoby odjížděl na dráhou cestu a nechával zde něco, co už nikdy úplně nenalezne, čemu už nikdy nebude rozumět.

V tom okamžiku je předjel nákladák se Samem a jeho rodinou.

"Hej, Bitterinbu! Tak jedeme!"

Auto projíždělo po staré hlavní silnici. Šedesát dalších vozů mířilo stejným směrem, víříc těžká obloka prachu.

Kanál se dál klidně meřal a korunami zvláštních stromů pohyboval lehký vítr.

"Ne shledanou, město!" volala Bittering.

"Ne shledanou, ne shledanou," řekla celá rodina a zamávala. Nikdo se ani neohlédl.

Léto vysušilo kanály a planulo nad stepí jako požár. V sídlišti pozemšťanů opedávala barva ze zdí domů.

Pláště na pneumatiky, na nichž se před nedávnem houpaly děti, visely nehybně ve žhavém vzduchu jako zastavená kyvadla hodin. Kostra rakety v kovodílně začínala rezivět.

Bittering, mezitím už úplně tmavohnědý, stál v tichém podzimním vzduchu na stráni nad svou vilou a pohlížel zlутýmá očima do údolí.

"Je čas k návratu," řekla Cora.

"Ano, ale my se nevrátíme," odpověděl pokojně. "Nemáme tem už co hledat."

"Tvoje knihy," řekla, "Tvoje staré dobré šaty."

"Tvoje illes a tvoje krásné ior uelle rre," řekla.

"Město je prázdné. Nikdo se nevrátil. Není také proč."

Dcera tkaže tepiserii a chlanci hráli písne na staré flétny a píšťalky. Jejich smích se rozléhal po mramorové vile.

Bittering se pátravě zahleděl na pozemskou osadu, ležící dale v údolí.

"Zvláštní, směšné obydlí si postavili ti lidé ze Země."

"Asi to lépe neuměli," řekla jeho žena zamyšleně. "Takoví ohyzdní lidé. Jsem si jistá, že už zde nejsou."

Podívali se na sebe, udivení svými vlastními slovy a usmáli se.

"Kempak se asi poděli?" zeptal se a zadíval se pozorně na svoji ženu. Byla štíhlá a zletooká, stejně jako její dcera.

A ona pohlédla na něj a připadal jí stejně mladý, jako její nejstarší syn.

"Nevím," odpověděla.

"Možná, že za rok či za dva se vrátíme zpátky do města," řekl klidně. "Je horko," dodal. "Měli bychom se trochu ochladit."

Otočili se zády k údolí a šli ruku v ruce po pěšince s jasnou bublající, osvěžující vodou.

O pět let později se z nebe snesla raketa. Přistála v údolí, zahalena dýmem.

Vyskákali z ní povykující muži.

"Vyhráli jsme válku na Zemi! Přišli jsme, abychom vás zachránili! Hej!"

Ale v Američany postaveném městě s jeho domky, broskněmi a divadly se nic nehýbalo. Objevíli primitivní kostru rakety v prázdné dílně.

Nově příchozí se vydali prohledat pahorky.

Velitel se usídlil v opuštěném baru v hlavní části města. Vrátil se poručík a podal zprávu.

"Město je úplně prázdné, ale nehoře v pahorcích jsme objevili domorodce, pane. Tmavé lidi se žlutými očima, Marteny. Jsou velmi přátelští. Podařilo se nám jakž takž se s nimi domluvit. Angličtinu se učí velmi rychle. Jsem přesvědčen, že se nám podaří navázat s nimi přátelské vztahy."

"Tmaví lidé, říkáte?" velitel se zamyslel. "A kolik jich asi je?"

"Rekl bych, že asi tak šest až osm set. Žijí v mramorových ruinách nehoře na pahorcích. Jsou vysocí a zdraví. Krásné ženy."

"Rekli vám, co se stalo s muži a ženami, kteří postavili tehle město, poručíku?"

"Nemají o tom žádnou určitou představu."

"To je zvláštní. Myslíte si, že by ke mohli mít na svědomí?"

"Vypájejí neobyčejně mírumilovně."

"Možná ve městě vypukla nějaká epidemie."

"Snad. Bude to asi jedno z těch tajemství, která nedokážeme rozluštit. Jedno z tajemství, o němž bude napsáno mnoho knih".

Velitel pozoroval celé to zvláštní místo, zeprášená okna, modré hory v dálce, třpytící se kanály a naslouchal tichému větru. Zechvěl se. Pak se vzpametoval a položil ruku na velkou, novou mapu, kterou rozložil na prádném stole.

"Čeká nás spousta práce, poručíku." Jeho hlas zněl monotónně, zatímco slunce zapadalo za modravé pahorky. "Musíme postavit nové sídliště. Provést geologický průzkum. Vykonat bakteriologické zkoušky. Staré záznamy jsou ztraceny. Musíme nakreslit nové mapy. pojmenovat hory a řeky. K tomu je zapotřebí fantazie."

Co byste řekl tomu, kdybychom tyhleto hory nazvali horami Lincolnovými, tenhle kanál třeba kanál Washingtonův. Tamten pahorek by mohl nést vaše jméno, poručíku. A by byste mi mohl prokázat laskavost a pojmenovat tohle město po mně; ruku ruku myje. A proč bychom nemohli tenhle kus země pojmenovat Einsteinovo údolí a tamhleto vzeďu ... posloucháte mne vůbec, poručíku?"

Poručík odvrátil pohled od modravých, tichých, v mlhavém oparu zahalených pahorků v dálce za městem.

"Jak prosím? Ach tak. Jistě pane."

Napsal: Ray Bradbury

volně přeložil: Jaroslav Formánek

Č T E N Í O Č T E N Í

tentokrát

DOSLOV SAMOZVANÉHO PŘEKLADATELE

Povídku "Dark They Were And Gold Eyed" napsal Bradbury před více než třiceti lety. Poprvé vyšla v roce 1953 v povídkovém souboru A Medicine For Melancholy.

Jistě mi dáte za pravdu, že čas jí v ničem neubral na působilosti. Je názorným dokladem toho, že skutečné kvality - ty, které nějakým způsobem odrážejí podstatné - jsou nadčasové a nepomíjivé, a to i v literatuře, která je tak často považována za okrajovou.

Toto hodnocení mne vždy popuzovalo. Jakou představu bychom měli o milostných románech, kdybychom je ztotožňovali s příběhy Červené knihovny, případně o dobrodružné literatuře, ztotožněné s Rodokapsy?

Kolik kusů braku připadá v běžné beletrii na knihu skutečně hodnotnou? Mám na mysli takovou knihu, k níž se člověk vrací po celý život, která je mu trvalou výzvou a inspirací?

Hodnotná kniha je víc než jen dobré počtení.

A co je smutnější? Že se najdou spisovatelé píšící škvár, nebo fakt, že je pro tolik lidí jedinou duchovní potravou? Nebudme tak příkří. Spisovatelé píší tak, jak to umějí, a lidé čtou to, co je jim blízké.

A to je zcela přirozený řád věcí. Světové rekordy a medaile jsou jen pro ty nejlepší. Znamená to, že ostatní závodníky vyženeme z dráhy? To, co odmítám, je ztotožňování něsta s paláci a divadly, přičemž se vylučují spalovny a stoky - nebo naopak.

Díla zdánlivě efemérní, která dramaticky překročila dobu života, běžnou v daném žánru, jsou v oblasti hudební označována za evergreeny. Případá mi /možná, že se mýlím/, že v oblasti literatury - ve srovnání s hudbou - jsme ochuzeni o některé důležité pojmy.

Například výrazu "hit" odpovídá výraz "bestseller".

Ale výrazu evergreen? Nevím. Výraz "klasika" či "klasický" rozhodně není přesný.

Vraťme se ale zpět k povídce. Jistěže se můžeme pozastavit nad určitými detaily, zvláště související s technikou - např. stavba rakety v kovodílně může u realisticky a technicky smýšlejících jedinců vyvolat pobavený úsměv.

Někteří z nás totiž trvale zaměňují sci-fi za futurologii a hodnotí spisovatele především podle toho, co a jak se z jejich předpovědí vyplnilo, či nevyplnilo. Jules Verne - to je panečku pašák. Předpověděl ponorku, letadlo, televizi a kdoví, co ještě.

Podle tohoto kritéria můžeme uspokojivě hodnotit proroky a věstce, snad ještě meteorology. Jistěže tento aspekt není zavrženíhodný a není důvod, proč bychom fantastiku nemohli hodnotit i z tohoto hlediska. Chybou ovšem je, pokud budeme tento aspekt absolutizovat a ostatní jednoduše nevozíme na vědomí. Bezpochyby můžeme posuzovat slony podle délky chobotu - otázkou je, co nám tento údaj poví o jejich způsobu života.

Bradburymu zcela jistě nejde o slávu proroka a věstce - v této povídce stejně jako ve všech ostatních.

Bylo o něm řečeno, že je básníkem SF a není sporu, že je to pravda. Ale zdalek nejde jen o hru s krásnými slovy.

V povídce sledujeme dramatický obraz proměny, transformace člověka - proces, který se odehrává denně ve stovkách lidských osudů. Proměna člověka - to je realistické jádro Bradburyho mistrovské vize. Aby dal zřetelnou podobu procesu, který jinak probíhá skrytě a nenápadně na úrovni významů, vytváří jakousi "past na neutrína", konvertot, který nám umožňuje vnímat vlnové délky jinak neviditelné. Nemění se pouze významy věcí /jak se to děje při skutečné proměně/, nýbrž věco sami. Nemění se pouze názory a postoje lidí, nýbrž jejich vzhled.

Přitom proměna jako taková není děsivá a povídka nemá charakter horroru, třebaže místy tak působí téměř neodbytně.

Z lidí, které ze Země vyhnal strach, se stávají mírumilovné kultivované, krásné bytosti, bytosti, které objevily dávná, zapomenutá pravá jména věcí.

Bylo napsáno, že SF reprezentuje /alespoň v řadě významných děl/ mýtus moderní doby. Věda, která zničila staré mýty, začala plodit mýty nové. A tyto děti vědy se leckdy - jak už to bývá - staví proti své matce značně kriticky.

Ale tomuto tématu bych se chtěl věnovat podrobněji v některém z dalších čísel fanzinu.

Zmíním se stručně - jen pro ilustraci - o jedné z klíčových scén povídky, během níž a po níž dochází k definitivní změně vnitřního postoje hrdiny. Mám na mysli téměř idylickou scénu rodinného výletu, spojenou s koupelí v kanálu. Je zřetelnou reminiscencí na mytický motiv znovuzrození z vod, symbolizujících "mateřské lůno" planety.

"V tomto případě jsme dětmi všichni - alespoň pro Mars" říká Bittering a tato myšlenka utiňuje paniku, kterou v něm vyvolávají probíhající změny.

Když jsem začal pracovat na překladu, byl jsem přesvědčen, že povídka v češtině nikdy nevyšla, postupně se mne zmocňovalo temné tušení, že jsem tohle vyprávění už někdy četl - snad před deseti, snad před patnácti lety. Byl jsem v pokušení práce zanechat. Dnes jsem velmi rád, že jsem tomuto pokušení odolal. Byla to skutečně velmi zvláštní zkušenost, prožitek hlubokého kontaktu s autorem, jehož myšlenky na mne silně zapůsobily už kdysi dávno. Něco jako návrat ztraceného syna.

Patřím ke štenářům, kteří v přihlížejících lidech vzbuzují pocit, že knihou pouze listují. A nyní jsem nad každou větou strávil přibližně tolik času, jako prvňáček nad řádkem slabikáře.

Byla místa, nad nimiž jsem zůstával bezradný. Kvalifikovaný překladatel by jistě našel v textu chyby, které byho rozesmály nebo rozzlobily.

Nu což - žádný učený z nebe nespadl.

Ostatně - skutečně živé je jen to, co nám zůstává v paměti. A tento pomětný otisk stejně nikdy není přesnou kopií textu. Vezměte si tužku a papír a pokuste se pokud možno doslovně reprodukovat povídku, kterou jste četli třeba před rokem. Pak ji porovnejte s originálem.

Výsledek bude jistě velice zajímavý.

Jaroslav Formánek

